MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet

Közbeszerzési pályázatok a cégek körében

Az MKIK GVI 2018. januári negyedéves konjunktúra-felvételének eredményeiből

Budapest, 2018. április

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan non-profit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI – Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

Írta: Széll Krisztián, PhD, elemző (MKIK GVI)

Kutatásvezető:
Makó Ágnes, PhD
ügyvezető, MKIK GVI

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Cím: 1054 Budapest, Szabadság tér 7.
Tel: 235-0584
e-mail: gvi@gvi.hu
internet: http://www.gvi.hu

Elemzésünkben azt vizsgáljuk, miként alakult a vállalatok közbeszerzési pályázatokon való részvétele, milyen vállalati körben és milyen területeken jelenik meg leginkább ez irányú pályázati aktivitás, valamint, hogy a vállalatok milyen forrásokból értesülnek az éppen aktuális közbeszerzések kiírásáról. Az elemzéshez az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet negyedéves vállalati konjunktúra-felmérésének 2018. januári eredményeit használtuk fel, amely 400 hazai vállalkozás vezetőjének válaszain alapul.

1. Közbeszerzési pályázatokon való részvétel

A 2018 januárjában elvégzett negyedéves vállalati konjunktúra-felmérésünkben külön rákérdeztünk arra, hogy mely cégek indultak közbeszerzési pályázatokon az elmúlt egy évben. A kérdésre érdemben válaszoló cégvezetők (398 fő) több mint egytizede (11%) nyilatkozott úgy, hogy vállalatuk indult valamilyen közbeszerzési pályázaton 2017-ben (lásd 1. ábra). E tekintetben a vállalati jellemzők vizsgálata azt mutatja, hogy a közbeszerzési pályázatokon való részvétel többé-kevésbé hasonlóan alakul a vállalatok regionális elhelyezkedésétől, létszámától, árbevételétől, valamint a külföldi tulajdon és az export részarányától függetlenül. Ugyanakkor a vállalkozások tevékenységi köre szerint lényegi különbség tapasztalható a közbeszerzési pályázatokon való részvétel tekintetében. A válaszok alapján a megkérdezett építőipari cégek csaknem egyötöde (19%) indult közbeszerzési pályázatokon az elmúlt egy évben, a feldolgozóipari vállalatok esetében szintén átlag feletti a pályázati részvétel (13%). A nem ipari vállalatok közbeszerzési pályázatok iránti érdeklődése lényegesen alacsonyabb ennél: a gazdasági szolgáltatást nyújtó cégek 8%-a, a kereskedelmi tevékenységet folytató vállalatok 6%-a indult ilyen jellegű pályázatokon.

1. ábra: A közbeszerzési pályázatokon induló cégek aránya (N=398, %)

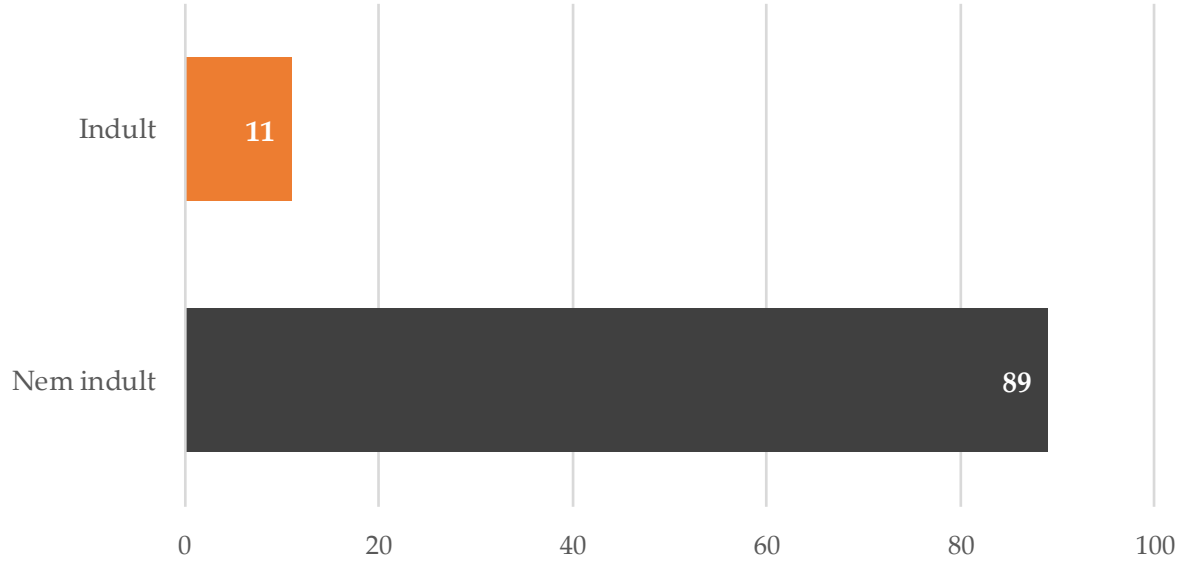

Forrás: MKIK GVI negyedéves vállalati konjunktúra-felmérés, 2018. január

Kérdőívünkben arra is kíváncsiak voltunk, hogy a 44 pályázó vállalat milyen közbeszerzési pályázatokon indult el, mely kérdésre a megkérdezettek több választ is jelölhettek. Eredményeink azt mutatják, hogy a pályázó cégek elsősorban állami és/vagy Európai Unió általi kiírásokon

indulnak el: a cégvezetők több mint négytizede számolt be állami (18 cég), illetve uniós (19 cég) pályázatokra történő jelentkezésről. Önkormányzatok által kiírt pályázatokra már lényegesen kevesebb cég jelentkezett, akár a vállalat telephelyével megegyező, akár azzal nem megegyező önkormányzat által kiírt pályázatokról van szó (3–3 cég) (lásd 2. ábra). A 44 pályázó cég közül öt esetében a kérdőívet kitöltő vezető két olyan pályázati kiírást is megjelölt, amelyen cégük elindult 2017-ben. Ezen öt vállalat mindegyike ipari (feldolgozó- vagy építőipari) tevékenységet folytat, és főként állami és uniós kiírásokra pályázott.

2. ábra: A válaszadó cégvezetők a szerint, hogy cégük milyen közbeszerzési pályázatokon indult 2017-ben (N=44, fő)

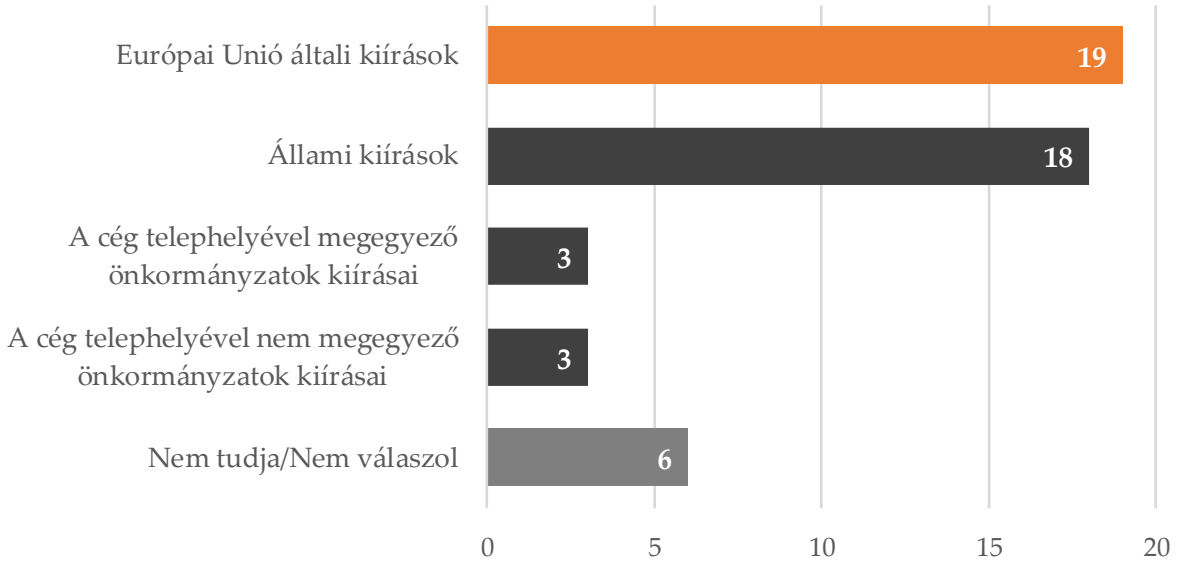

Forrás: GVI negyedéves vállalati konjunktúra-felmérés, 2018. január

A téma kapcsán fontos kérdés, hogy a vállalatok 2017-es árbevételének hány százaléka köthető a közbeszerzési pályázatokhoz. Az érdemben válaszoló 26 cégből 3 esetében nem volt közbeszerzési pályázathoz köthető árbevétel, az érintett cégek többsége (14 cég) esetén pedig ez az arány legfeljebb 20%. Összességében tehát elmondható, hogy a pályázó cégek 2017-es árbevételének átlagosan csaknem egynegyedét (23%) teszik ki a közbeszerzési pályázatokhoz köthető bevételek.

2. Információforrások

A kérdőívben arra is választ kerestünk, hogy a cégek milyen forrásokból értesülnek az éppen aktuális közbeszerzések kiírásáról. A kérdésre vonatkozóan több információforrást is megjelölhettek a válaszadók. Az eredmények szerint a cégek csaknem fele (48%) egyáltalán nem figyeli a közbeszerzési pályázatokat, további 5%-uk nem tudott, vagy nem kívánt válaszolni a kérdésre. Tehát a megkérdezett 400 vállalatvezető kevesebb mint fele (47%) jelölt meg egy vagy több információforrást (lásd 3. ábra). A vállalatok fő jellemzői alapján elmondható, hogy a nagyobb létszámú és árbevételű, valamint az építőiparban, a kereskedelemben és a gazdasági szolgáltatások területén működő cégek értesülnek nagyobb arányban a közbeszerzési pályázatokról, és szintén ezek a cégek azok, melyek több forrásból is képesek információhoz jutni a különböző kiírásokról.

3. ábra: A megkérdezett vállalatok megoszlása a szerint, hogy értesülnek-e valamilyen forrásból az éppen aktuális közbeszerzések kiírásáról (N=400, %)

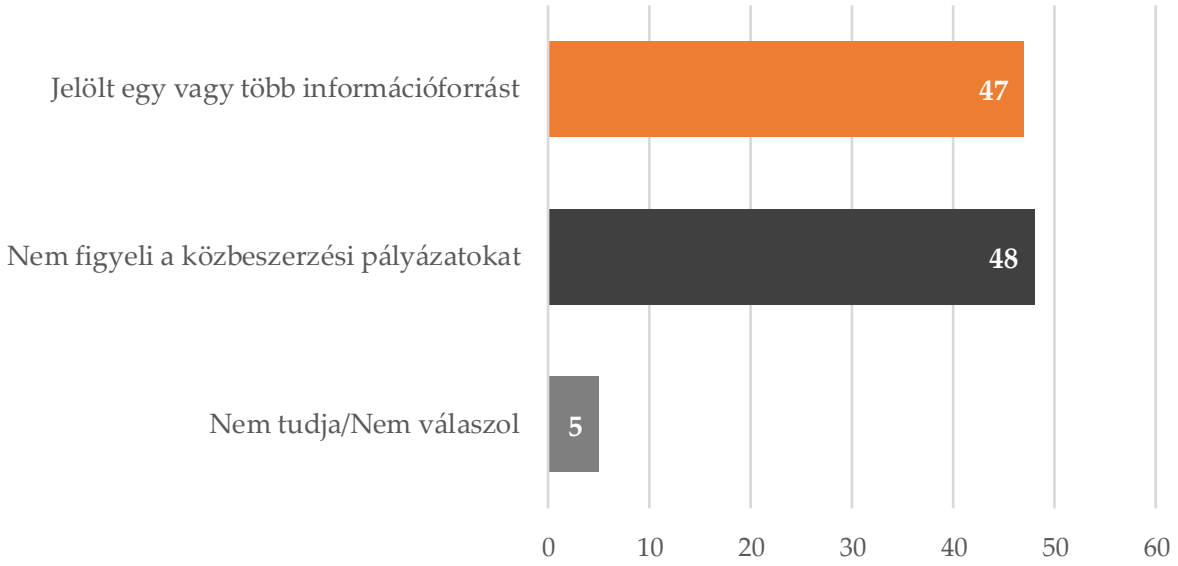

Forrás: GVI negyedéves vállalati konjunktúra-felmérés, 2018. január

A közbeszerzési pályázatokat figyelemmel kíséró 189 cég közül a legtöbben a Közbeszerzési Értesítőből tájékozódnak (50%), de gyakori az üzlettársaktól (40%), az egyéb módokon (például kamarai tájékoztatás) (29%) és a rokonoktól, ismerősöktől (20%) történő információ-szerzés is. Az érintett cégek kicsivel több mint egytizede közvetlenül a közbeszerzések kiíróitól értesül az éppen aktuális pályázatokról (11%), 7%-uk céget bíz meg a közbeszerzések monitorozására, míg 5%-uk az európai közbeszerzéseket tartalmazó TED-ből (*Tenders Electronic Daily*) informálódik (lásd 4. ábra).

4. ábra: A válaszadók megoszlása a szerint, hogy milyen forrásból értesülnek az éppen aktuális közbeszerzések kiírásáról (N=189, %)

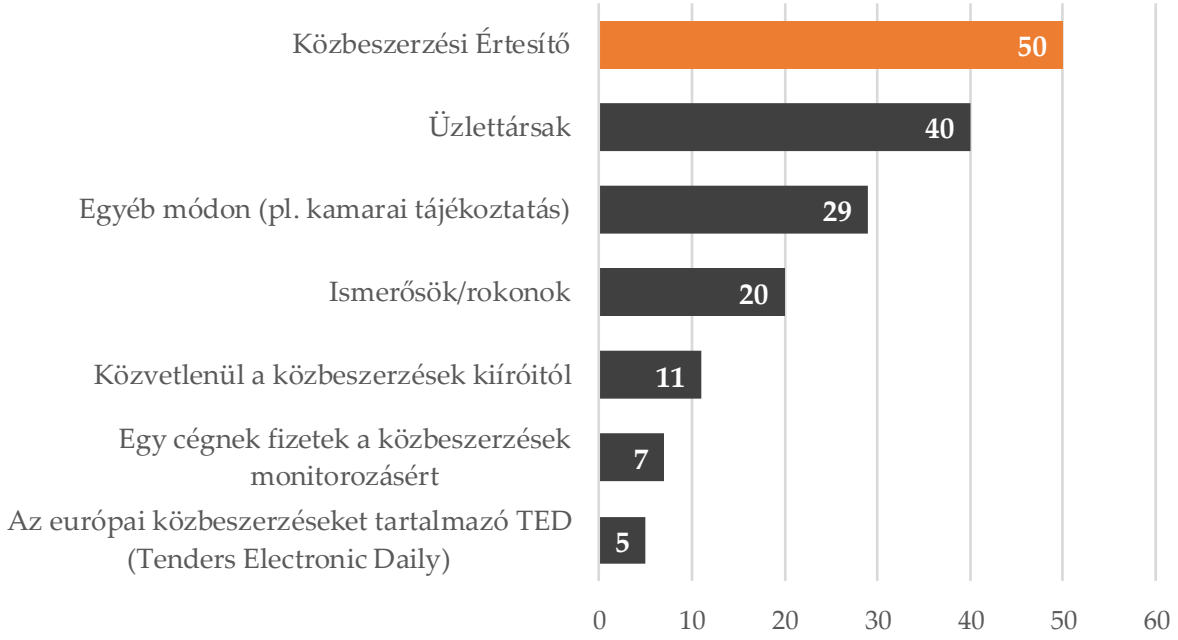

Forrás: GVI negyedéves vállalati konjunktúra-felmérés, 2018. január

Az adatok alapján egyértelműen kirajzolódik, hogy minél nagyobb egy cég, annál kiterjedtebb kapcsolathálóval rendelkezik. Ezt jól jelzi, hogy a vállalatméret (létszám, árbevétel) növekedésével érezhetően emelkedik azon cégek aránya, akik üzlettársaktól, illetve rokonoktól, ismerősöktől (is) értesülnek az aktuális közbeszerzési kiírásokról. Az információs kapcsolatháló erőssége a központi régióban (Budapest, Pest megye), valamint a kereskedelmi szektorban is megjelenik, ezekben az esetekben a legmagasabb arányú a rokonok, ismerősök, mint információforrások említése (29%, illetve 32%). Kiemelendő továbbá, hogy a gazdasági szolgáltatásokat nyújtó, illetve az export tevékenységet nem folytató vállalatok között igen magas (48, illetve 34%) azon cégek aránya, melyek egyéb módon (például kamarai tájékoztatás útján) értesülnek a pályázati kiírásokról.

3. Összegzés

Eredményeink szerint nem mondható elterjedt jelenségnek a cégek körében a közbeszerzési pályázatokra jelentkezés: a megkérdezett vállalatok alig több mint egytizede indult el valamilyen közbeszerzési pályázaton az elmúlt egy évben. A pályázó vállalatok több mint négytizede számolt be arról, hogy jelentkezett állami és/vagy uniós pályázati kiírásokra az elmúlt egy évben. A megkérdezett cégek kevesebb mint fele értesül valamilyen forrásból az aktuális közbeszerzési pályázatokról, esetükben a leggyakoribb információforrásként a Közbeszerzési Értesítő jelenik meg, de gyakran az üzlettársaktól, egyéb forrásokból (például kamarai tájékoztatás) és rokonoktól, ismerősöktől származik a kiírásokról szóló információ.